

nietzsche

**kaderini sev,
çünkü aslında hayatın bu**

Hayatı ve insanı aşmanın felsefesi

DESTEK YAYINLARI: 1200
FELSEFE: 13

NIETZSCHE / KADERİNİ SEV, ÇÜNKÜ ASLINDA HAYATIN BU
Yayına Hazırlayan: Taner Şanlıoğlu

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmegül
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Ocak 2020
1.-5. Baskı: Ocak 2020
6.-7. Baskı: Şubat 2020
8.-9. Baskı: Mart 2020
10. Baskı: Nisan 2020
11.-12. Baskı: Mayıs 2020
13.-14. Baskı: Haziran 2020
15.-16. Baskı: Temmuz 2020
17.-18. Baskı: Ağustos 2020
19.-20. Baskı: Ekim 2020
21.-22. Baskı: Kasım 2020
23.-24. Baskı: Ocak 2021
25.-26. Baskı: Mayıs 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-731-5

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42 – Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com – info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

nietzsche

kaderini sev, çünkü aslında hayatın bu

Hayatı ve insanı aşmanın felsefesi

Yayıma Hazırlayan: Taner Şanlıoğlu

Önsöz

Nietzsche'nin kaderi, bir vaizin oğlu olarak dünyaya gelmesi ve daha sonra tüm bu vaizliğin ve buna benzer her şeyin karşısında duran bir felsefe yaratacak olması mıydı?

Tüm değerlerin, kalıpların ve hatta kendisinin karşısında durması ve yine de buna rağmen her şeyin merkezinde kalabilmesi miydi bunca yanlış anlaşılmasının nedeni?

Onu bu kadar anlaşılmaz kılan, gerçekten de anlaşılmaz oluşu muydu yoksa onu anlayacak bilincin azlığı mıydı? Bağıra bağıra söylemesine ve her cümlesinde bunu işaret ediyor görünmesine rağmen yine de ateist diyebilir miyiz ona?

“Tanrı öldü!” diye bağırıp sokaklarda koşturan bir adamı nasıl anlamalıyız? Nasıl görmeliyiz onu? Bizim için kendini feda eden bir aziz mi, kendisi için bütün değerleri yerle bir eden bir egoist mi, yoksa yaşadığı hayata isyan edip tüm dini değerlerini ve inancını yitiren bir dinsiz ve kötü yolun işaretçisi olarak mı görmeliyiz onu?

Belki de “Lucifer” olarak bakmalıyız ona. Lucifer, Latince “lux” veya “lucis” kelimesinin karşılığı olan “ışık” ve “getirmek” anlamına gelen “ferre” kelimelerden oluşmuştur. Kötü denilen, karanlığı temsil eden Lucifer aslında ışığı getiren, onu taşıyan anlamına gelir. Peki, kötü olan, karanlık olan şeytan bize ışığı getirebilir mi gerçekten? Kim bilir belki de bize ışığı getirmek için önce karanlığı var etmek zorunda kalan bir şeytandır Nietzsche. İçinde bulunduğumuz tüm bu “aydınlıktan” bizi önce çekip sıyıran ve sonrasında zifiri karanlıkta kendi ışığımızı bulmamız için bize yol gösteren bir aziz belki. Ancak onun en büyük korkusu da yine bir aziz olarak görülmek değil midir?

“Günün birinde aziz ilan edilmekten çok korkuyorum” dememiş miydi kitabı *Ecce Homo*'da?

Nietzsche, her ne kadar ışık yolunda var olan kapıların tamamını kapattığını, zifiri karanlığı tamamen var ettiğini söylese de yine de tüm bu kapalı kapılara ve çıkmazlara rağmen içinde yaşadığımız hayata bir çıkış yolu, bir nefes alış var eder anlatısında. Onun yöntemi budur çünkü. Tüm kapıları kapatarak asıl olanı açtırmak, bütün yolları tutarak yeni yollar inşa etmeye zorlamaktır onun yöntemi. Onunla önce tabularımızı alaşağı edip bir nefes alacak, sonra da özümüzde zaten var olanı keşfederek yükselteceğiz ruhumuzu. İnanmaya ve her an özde kalabilmeye belki de bir “inançsızın” yol arkadaşılığıyla erişeceğiz.

Nietzsche hayatı boyunca birçok esere imza attı. Birçok bakış açısı sundu eserleri aracılığıyla dünyaya. Ancak bütün eserleri içinde özellikle birine ayrı bir yer açıp, atıfta bulundu ona. Çok ayrı bir yere koydu bu eserini. Yine *Ecce Homo*'da, "Kitaplarım arasında *Zerdüşt*'ün yeri başkadır. Bu kitapla insanlığa şimdiye dek verilmiş en büyük hediyeyi verdim" demişti.

Bahsettiği bu kitap, *Böyle Söyledi Zerdüşt* ismindeki o çok önemli eseriydi. Ben de Nietzsche'yi anlatmak için birçok eserden alıntı yapmak yerine sadece tek bir eserinden faydalanmayı uygun gördüm. Hem bunca anlaşılmazlık ve yargı arasında her şeyden biraz katarak işi daha büyük bir çıkmaza sokma tehlikesinden de uzaklaşmış olurdum.

Peki, bir filozof gerçekten tek bir eseriyle anlaşılabilir mi? İki taraflı bir yanıtı gebe olan bu soruya ben evet deme hakkımı kullanmak istiyorum. Onu sadece tek bir eseriyle anlatma girişimini birkaç nedenden dolayı uygun gördüm.

Bu eser Nietzsche'nin, yaşamış olduğu hayatın mekanizması tarafından ezilip öğütülmesi, iyice sıkılıp süzülmesi sonucunda ortaya çıkmış özüdür çünkü. Nietzsche'nin içindeki özüttür *Zerdüşt*. Her insanın özünde bulunan "o şey"e en yaklaşmış olan, o en yalın ve en yakın halidir. Nietzsche'yi tam olarak anlamak için onunla aynı geçmişe sahip olmamız gerekir. İşte bu eser herkesin herkesle, aynı miktarda sahip olduğu "o şey"den barındırdığı için anlaşılabilir. Ancak bu eserle, onu

tam olarak tanıyabilir ve ne demek istediğini ancak bu şekilde anlayabiliriz. Dolayısıyla bu durum *Zerdüşt*'ü hem çok anlaşılır hem de bir o kadar anlaşılmasız kılar. Nietzsche, bu nedenle *Zerdüşt*'ün alt başlığını “Herkes için ve hiç kimse için bir kitap” olarak koymuştur.

Eğer bu eserde yazılanları anlamıyorsak bu onun anlaşılmasız olduğundan kaynaklanmaz. Bu tamamen bizimle ilgili, bizim idrak etme potansiyelimizden kaynaklanan bir durum olduğu için böyledir. Biz, içimizdeki öze yaklaştıkça *Zerdüşt*'ün sesi daha çok duyulur olmaya başlar kulaklarımızda. Onun ağzından çıkan kelimelerin anlamlarını idrak etmeye, görünenin çok ötesindeki o derin manaları da görmeye başlarız.

Aslında Nietzsche'nin felsefesi, bizim kendimize olan mesafemizi ölçebilmemiz için oluşturulmuş bir ölçüm aracıdır. Onu anlamaya, yani *Zerdüşt*'ün sesini duymaya başladıkça kendi sesimizi de duymaya başlar ve onunla kendimize, içimizdeki “o şey”e ne kadar yakın olduğumuzu ölçeriz. Bu durumdan yine *Ecce Homo*'da şöyle bahsetmişti Nietzsche:

“Bir keresinde Doktor Heinrich von Stein, *Zerdüşt*'ümün tek kelimesini bile anlamadığından dürüstçe yakındığında, dedim ki ona, her şey yolunda: Bunun altı cümlesini anlamak yaşantılamış olmak demektir.”

İşte Nietzsche'yi okuyabilmek bu nedenle önemlidir. Eğer onu okuyabiliyorsak bu bizim hayatı yaşayabildiğimizi gösterir. *Zerdüşt*'ün birkaç cümlesinde bile ışık bulabilmek onun tam da bizden istediği şeydir. Öyle

karanlık bir manzara çizer ki bize kendi ışığımızı yine kendimiz bulmak zorunda kalırız. Buna bizi mecbur bırakır Nietzsche.

Belki de tam da bu nedenledir ustası Schopenhauer'dan daha karanlık bir dünya tasvir etmesinin nedeni. Bize kendi ışığımızı, yine içimizdeki, kendimize ait güçle yaktırabilmektir onun bütün çabası.

O, "Tanrı öldü!" diye her bağırdığında bizden Tanrı'yı çok daha güçlü bir şekilde var etmemizi ister. Onun her "inançsız" cümlesi aslında bizi inanca daha çok yaklaştırmak içindir. Onun bütün zifiri karanlığı kendi aydınlığımızı bulabilmemiz için çok uzaklardan gelen güçlü bir çağrıdır aslında.

Ekim 2019
Taner Şanlıoğlu

Friedrich Wilhelm Nietzsche Kimdir?

Peki, nedir onu böyle bir idrak seviyesine çıkarmaya iten? Toprağın altında bir kömür madeni olarak yatan bu genç adamı daha sonrasında bir elmasa çevirip ayağa kaldıracak ve her şeye başkaldırmaya itecek yüksek güç ve basıncın kaynağı nedir?

Bir dilbilimci, yazar ve hepsinden öte bir filozof olan Friedrich Wilhelm Nietzsche 1844 yılında Almanya'nın (Prusya İmparatorluğu) Röcken kasabasında doğdu.

Röcken'deki Protestan kilisesinde papazlık yapan bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Nietzsche'nin daha çok küçük yaşlardayken karşılaştığı ilk acı dolu deneyimi, babasını baş ağrıları içinde kıvranırken görmek olmuştur. Çok sonraları anlaşılacağı üzere babasında beyin tümörü olduğu tespit edildi ve bundan dolayı babası daha 36 yaşındayken gözlerini hayata yummak zorunda kaldı. Nietzsche, babasını kaybettiğinde henüz 5 yaşındaydı. Bu kaybı, onun acıyla daha çok erken yaşlardayken tanışmasına sebep oldu. Babasının ölümünden sonra annesi, kız kardeşi, iki teyzesi ve anne-annesiyle beraber Naumburg'a yerleştiler. Kadınların arasında oldukça disiplinli bir hayat yaşadı ve yoğun

bir dini eğitime maruz kaldı. Bu süreç onu oldukça içe kapanık bir çocuk olmaya itti. Kadınlar ve dini eğitim hakkındaki düşünceleri de bu yaşlarında şekillendi.

Gelenekçi bir aileden geliyordu. Babası gibi o da vaiz olmak üzere aldı bütün eğitimleri. Okulda çok başarılı bir öğrenciydi. Hatta arkadaşları kendi aralarında onu “küçük Protestan papazı” olarak çağırıyordu.

Bonn Üniversitesi’nde ilahiyat ve filoloji okudu. 24 yaş gibi çok genç bir yaşta Basel’de filoloji profesörlüğüne atandı. İlgi alanı her ne kadar filolojiden felsefeye doğru kaysa da bu teklifi (filoloji alanında profesörlüğü) o dönemde geri çeviremedi.

Güç İstenci, Ebedi Dönüş, Amor Fati ve Üst İnsan kavramlarıyla felsefe dünyasında derin ve köklü izler bıraktı. Çoğu edebiyat çevrelerince Avrupa’nın en büyük yazarı olarak görüldü. *Böyle Buyurdu Zerdüşt, Putların Alacakaranlığı, İyinin ve Kötünün Ötesinde, Şen Bilim* gibi başyapıtlara imza attı.

25 Ağustos 1900’de 56 yaşında hayata gözlerini yumdu.

*“İnsanlar içinde
oldukları
yanılsamanın
yok olmasını
kaldıramadıklarından
doğruyu duymak
istememezler.”*

“Ben bu kulaklara göre bir ağız değilim.”

Nietzsche'nin belki de en çok takıldığı konu anlaşılması, kendini tam olarak ifade edebildiğini görememesidir. Bu konuya *Zerdüşt*'te de değinir. Halkın arasında inen Zerdüşt, şehirde karşılaştığı insanlara hayatın özünden ve sırlarından bahseder. Yıllarca dağlarda yaşayıp ulaştığı bilgeliği insanlarla paylaşır. Ancak insanlar onun bu söylediklerine sadece güler ve ona sirkteki bir ip cambazıymış gibi davranmaktan başka bir şey yapmazlar. Söyledikleri karşısında hiçbir şaşkınlığa ve aydınlanmaya uğramayan insanları gören Zerdüşt üzüdür ve cesareti kırılır.

“Beni anlamıyorlar, ben bu kulaklara göre bir ağız değilim” diye söylenir umudu kırılmış bir halde.

Gerçekten de öyle olur. Etrafında onun ağzından dökülenleri duyabilecek kulak neredeyse yoktur.

Almanların ünlü kavramı “zeitgeist” yani “zamanın ruhu”na uygun değildir belki de söyledikleri. Ancak söylediği hiçbir şeye karşılık bulamamasına rağmen kendi çizdiği yolda ilerlemekten de vazgeçmez. Her şeye, insanları körleştiren ve hiçbir şey duyamamalarına neden olan tüm uyuşturuculara karşı uyanık kalabilmek yegâne amacı olur. Rahat bir uyku çekebilmek için gün boyu uyanık kalmak, onun için bir seçimden çok artık bir gerekliliktir.

“Bilgelik şurada gizli: İyi uyumak için uyanık olmak. Yaşamda anlam olmasaydı ve ben anlamsızlığı seçmek zorunda kalsaydım, seçeceğim anlamsızlıkların içinde en iyisi bu olurdu.”

Nietzsche, kendini okuyacak olanları sonrasında sokacağı yola hazırlamak için onlardan yürüdükleri bütün yollardan arınmalarını ve hiçbir yola bağlı kalmamalarını ister. Bütün yolları atmasını ve hiçbir şeyden destek almamalarını sağlamaya çalışır.

“Ben de bir zamanlar insanın ötesindeki hayaline kapıldım, diğer ötedünyaya inananlar gibi. Yarattığım tanrıysa insanların ürünü ve cinnetiydi, diğer tüm tanrılar gibi.”

Bütün dinlere, o dinlerin anlatılarına bir başkalıdır sözleri. Kendi deyimiyle tam bir “Deccal”dır o. İnsanları yürüdükleri yoldan saptıran bir şeytan, ışığı var etmek için önce karanlığı bulduran bir “Lucifer”dir.

“Sonra ne mi oldu? Yendim kendi kendimi, acı çeken beni, külümü dağlara taşıdım ve daha da parlak bir ateş yaktım kendime. İşte o zaman hayalet kaçtı benden.”

Onun için sahip olduğumuz bedenlerimiz, yerilmesi ya da kötülenmesi gereken bir şey değildir. Tam tersine vücudumuzu bir doktor hassasiyetinde dinlemeli ve neyi neden istiyor olduğumuzu iyice analiz etmeliyiz. Vücutlarımız bize sunduğu istek ve şehvetten kaçınmadan önce bu istek ve şehvete neden ihtiyaç duyduğumuzu bilmeliyiz. Bu bedenlere sahip olmamızın bir nedeni olduğunu ve bu nedenin de hakikati bulmak olduğunu her defasında tekrarlar Nietzsche.

“İnsanlara yeni bir şey öğretiyorum: Kör halde yürünen bu yolu isteyerek seçmeyi, onu benimsemeyi, hastalar ve ölmekte olanlar gibi ondan kaçmamayı!

Hastalar ve ölmekte olanlardı hem bedeni hem de dünyayı aşağılayanlar, tanrısal olanı ve kan damlasını icat ettiler ama kederi de tatlılığı da veren zehri bu bedenden ve dünyadan almışlardı!

Sefaletten kaçmak istiyorlardı ama onlar yıldızlara da çok uzaktı.

Kendi bedenlerinden ve yeryüzünden uzaklaştıklarını zannediyorlardı bu nankörler. Başka âlemlere gitmenin kederini ve mutluluğunu kime borçluydular peki? Bedenlerine ve bu dünyaya.”

“Kendini dinleyemeyen kişi itaatkârdır!”

*“Hem dünyaya
hem de insana
anlam mı vermek
istiyorsunuz?
O zaman bedene
ve yaşama dönün.”*

